

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Herinrichting beekdal Tongelreep

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

20 mei 2019 / projectnummer: 3380

1 Advies voor de inhoud van het MER

De provincie Noord-Brabant en waterschap De Dommel willen in het beekdal van de Tongelreep natuur en waterkwaliteit versterken door de waterhuishouding aan te passen en herstelmaatregelen uit te voeren. Dat betekent dat de beek tussen de Achelse Kluis en stuw Drie Bruggen een natuurlijker karakter krijgt. Het project is onderdeel van een groter plan om verdroging en overschotten van stikstofdepositie tegen te gaan in de beschermde natuurgebieden Leenderbos, Groote Heide & Plateaux. Dit project vereist onder meer het opstellen van een provinciaal inpassingsplan en een projectplan Waterwet. De milieugevolgen van het project worden in een milieueffectrapport (MER) onderzocht. De provincie Noord-Brabant heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

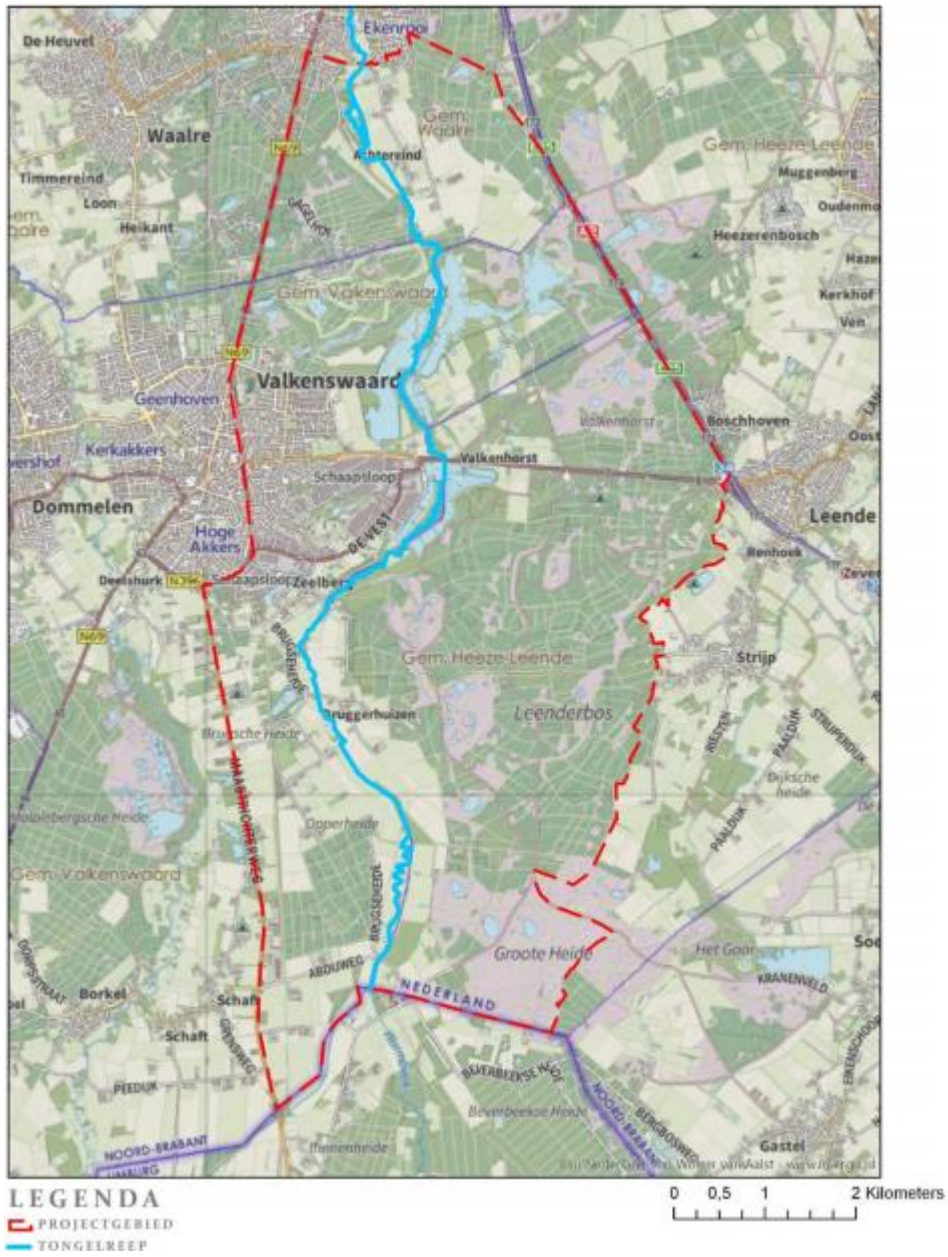
De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over het inpassingsplan en projectplan Waterwet het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- **Projectdoel en bijvangst:** maak in het MER duidelijk wat het precieze doel is van het project, en wat als 'bijvangst' wordt gezien, oftewel welke andere ambities met het project ook (gedeeltelijk) kunnen worden gerealiseerd, zoals op het gebied van waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water) en provinciale natuurdoelen (Natuur Netwerk Brabant);
- **Scope van het project:** geef precies aan welke maatregelen het project omvat en welke maatregelen in en nabij het gebied al genomen zijn of tot andere projecten horen;
- **Varianten:** beschrijf in het MER mogelijke varianten voor de inrichting van het gebied, waaronder een variant waarbij bomenkap zoveel mogelijk wordt voorkomen;
- **Toetsing aan doelbereik:** maak in het MER inzichtelijk in hoeverre met het project de vooraf gestelde doelen voor wat betreft de abiotische omstandigheden voor natuurwaarden worden gehaald.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD).¹ Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening daarin voldoende aan de orde komen.

¹ Notitie reikwijdte en detailniveau voor het milieueffectrapport Herinrichting Tongelreep, Provincie Noord-Brabant, 14 februari 2019.

Figuur 1: Projectgebied herinrichting Tongelreep (bron: NRD, blz. 6)

Achtergrond

Het project Herinrichting beekdal Tongelreep heeft volgens de NRD als hoofddoel om natuur en waterkwaliteit te versterken door aanpassingen aan de waterhuishouding en het uitvoeren van herstelmaatregelen. Het project is ook een uitvloeisel van een nationaal programma dat herstel en behoud van kwetsbare natuur combineert met het realiseren van nieuwe kansen voor de economie: het Programma Aanpak Stikstofdepositie (PAS). Daarnaast kan het project bijdragen leveren aan provinciale natuurdoelen.

De initiatiefnemers hebben ervoor gekozen om voor het project een gecombineerde plan- en project-m.e.r.-procedure te doorlopen.

Waarom een advies?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag - in dit geval Provinciale Staten van Noord-Brabant en het Algemeen Bestuur van Waterschap De Dommel - besluit over het inpassingsplan respectievelijk projectplan Waterwet.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie voor de milieueffectrapportage en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3380](#), of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Doelstelling, beleid en besluiten

2.1 Doelstelling

Inleiding

Het projectgebied ligt grotendeels in het Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide & Plateaux. In dat gebied bevinden zich tien habitattypen die gevoelig zijn voor overmatige depositie van stikstof, zoals Zwakgebufferde vennen en Vochtige heiden. De hoge stikstofbelasting leidt tot vermesting en verzuring van het gebied. Dit wordt verergerd door verdroging van het gebied.

Doelen maatregelen Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide & Plateaux

Vanwege bovengenoemde problemen is al besloten om maatregelen te nemen voor het behoud en herstel van de natuur in het Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide & Plateaux. Dit is gebeurd in het Programma aanpak stikstofdepositie (PAS), de bijbehorende gebiedsanalyse en het beheerplan voor dit gebied.

De NRD geeft aan dat het project zich richt op de maatregelen voor zowel de eerste beheerplanperiode (tot juli 2021) als de tweede beheerplanperiode (tot juli 2027).²

Maak in het MER, gelet op het verschil in tijdhorizon en mogelijke gevolgen daarvan voor fasering, duidelijk onderscheid tussen deze maatregelen.

De PAS-herstelmaatregelen voor de eerste periode van het programma moeten er in ieder geval toe leiden dat behoud is geborgd en dat verslechtering wordt voorkomen. Voor sommige habitattypen is in de PAS-gebiedsanalyse (onderdeel van het Beheerplan Natura 2000 Leenderbos, Grootte Heide & Plateaux) bovendien aangegeven dat al in de eerste periode van het PAS (tot 2021) het begin van kwaliteitsverbetering kan plaatsvinden. Dit betekent dat concrete inrichtings- en beheersmaatregelen in ieder geval de abiotische condities³ moeten creëren, zodanig dat er geen twijfel bestaat dat voor ieder relevant habitatype de achteruitgang stopt en waar nodig het herstel is ingezet. Geef in het MER duidelijk aan dat dit in ieder geval tot het doel van het project behoort.

De PAS-herstelmaatregelen voor de tweede periode zullen verbetering van de kwaliteit of uitbreiding van de oppervlakte mogelijk moeten maken in de gevallen waarin dit een doelstelling is.

Andere doelen voor dit project

De NRD geeft niet eenduidig aan welke andere doelen (naast die van het PAS) het project beoogt te realiseren. De NRD stelt in zijn algemeenheid dat het hoofddoel van het project is om de natuur en waterkwaliteit van de Tongelreep te versterken. Meer specifiek lijkt het te gaan om zowel nationale (Natura 2000) als provinciale (Natte natuurparel en Natuur Netwerk Brabant) natuurherstel doelen, als doelen op het gebied van waterkwaliteit (Kaderrichtlijn water). Daarnaast wordt in het project aandacht besteed aan 'Ruimte voor water' in de context van een robuust en klimaatbestendig beekdal.⁴ Tot slot is het uitgangspunt om ook

² Zie de NRD, blz. 5 en 25.

³ Op blz. 19 van de NRD wordt het doel dan ook omschreven als het creëren van de 'vereiste omstandigheden' waarin 'de nagestreefde natuurwaarden en waardevolle habitats' behouden en versterkt kunnen worden.

⁴ Zie de NRD, blz. 25.

de cultuurhistorische, aardkundige, landschappelijke en recreatieve waarden zo optimaal mogelijk te behouden en te versterken.⁵ Tijdens bezoek aan het projectgebied⁶ begreep de Commissie echter dat het realiseren van de PAS-herstelmaatregelen uit de eerste en tweede PAS-periode (zie hierover meer onder de volgende tussenkop) de aanleiding en primaire doelstelling van het project is.

Uit de NRD is op te maken dat het project ook tot doel heeft om de KRW-doelen te behalen. De Commissie merkt hierbij op dat bij de KRW onderscheid wordt gemaakt in drie typen doelstellingen:

- Biologie (soorten)
- Fysisch-chemische parameters (voor ecologie)
- Verontreinigende stoffen.

Het lijkt erop dat het project zich met name richt op het bereiken van de eerste twee doelen en daarmee de goede ecologische toestand⁷. Maak in het MER duidelijk om welke doelstellingen van de KRW het gaat.

Voor de besluitvorming, maar ook voor de omgeving, is het van belang om te weten of alle genoemde doelen hetzelfde gewicht hebben of dat een aantal van deze doelen alleen als mogelijke 'bijvangst' wordt gezien. Maak in het MER duidelijk wat het hoofddoel van het project is, welke neven-doelen het project heeft, en welke onderdelen alleen als 'bijvangst' worden gezien. Dit is van belang omdat de doelen van het project in hoge mate bepalend zijn voor de afbakening van de mogelijke oplossingsrichtingen om deze doelen te behalen.

Goed toetsbare doelen

Om te kunnen beoordelen of de doelen van het project met de beoogde maatregelen worden gehaald, is het noodzakelijk dat deze eenduidig en goed toetsbaar zijn. Formuleer de doelen van het project zo dat dit het geval is.

2.2 Beleidskader

In hoofdstuk 3 van de NRD is opgesomd welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor de herinrichting van de Tongelreep. Geef in het MER aan of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval ook in op:

- normstelling in de provinciale waterverordening voor inundatie oppervlaktewater (NBW-normen wateroverlast);
- het provinciale beleid voor de strategische grondwatervoorraden en voor grondwateronttrekkingen;
- de Nationale Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie (2014), en meer specifiek de opdracht om vanaf 2020 in besluitvorming rekening te houden met klimaatadaptatie.⁸

⁵ Zie de NRD, blz. 5.

⁶ Dit bezoek heeft op 5 april plaatsgevonden.

⁷ De NRD maakt niet duidelijk of het voornemen ook een bijdrage levert aan het behalen van de doelstelling (norm) voor verontreinigende stoffen, zoals zink. Uit de KRW-factsheet van de Tongelreep blijkt dat zink in concentraties voorkomt boven de geldende norm.

⁸ Zie <https://ruimtelijkeadaptatie.nl/deltabeslissing/deltabeslissing/>.

2.3 Te nemen besluit(en)

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor het provinciaal inpassingsplan en het projectplan Waterwet. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

3 Voorgenomen activiteit en inrichtingsvarianten

3.1 Scope van het project

Uit de NRD is niet gemakkelijk af te leiden wat de scope van het project is. Op blz. 25 van de NRD wordt een zevental beheersmaatregelen genoemd en in bijlage 2 worden enkele werkzaamheden in deelgebieden opgesomd. Geef in het MER aan waarom voor deze maatregelen is gekozen gelet op de doelstellingen van het project. Maak ook duidelijk welke van de benodigde herstelmaatregelen al in het gebied zijn genomen.

3.2 Alternatieven en ontwerpproces

Alternatieven

In de NRD is ervoor gekozen om in het MER ten minste de volgende alternatieven te onderzoeken:

- Alternatief 1: juridische verplichting. Hierbij worden de minimale doelen die zijn gesteld in het kader van het PAS voor zowel 2021 als 2027 gehaald.
- Alternatief 2: robuuste inpassing landschap. Hierbij worden de minimale PAS-doelen gehaald en ligt daarnaast de nadruk op het robuust inrichten van het landschap en het beekdal. Ook doelen in het kader van de Natte Natuurparel en het Natuur Netwerk Brabant komen hier nadrukkelijker aan de orde, in samenhang met KRW, Natura 2000, landgebruik en recreatie.⁹

De Commissie constateert dat beide alternatieven niet gelijkwaardig zijn in termen van ambities en doelen. Gelet op de beschrijving van de doelen van het project en de resultaten die het project moet opleveren (zie paragraaf 2.1 van dit advies), voldoet Alternatief 1 ook niet aan de doelen van het project, zoals de NRD ze beschrijft. Bovendien suggereert deze indeling in alternatieven dat er geen juridische verplichting bestaat om de doelen uit Alternatief 2 te realiseren. Dit is echter niet altijd het geval.

Bij een bezoek aan het projectgebied¹⁰ heeft de Commissie begrepen dat het primaire doel van het project is om de PAS-herstelmaatregelen te realiseren, waarbij wordt gekeken of het project ook kan bijdragen aan andere ambities, zoals deze in Alternatief 2 zijn genoemd. Deze ambities kunnen – volgens de toelichting bij het locatiebezoek – worden gezien als ‘meekoppelkansen’ of ‘bijvangst’, maar niet als projectdoelen met een resultaatverplichting.

⁹ Zie de NRD, blz. 25–26.

¹⁰ Dit bezoek heeft op 5 april plaatsgevonden.

Uit de beschrijving van de projectdoelen in de NRD kan echter worden afgeleid dat deze resultaatverplichting wel aan de orde is.

Het is belangrijk dat alle gekozen alternatieven aan de gestelde doelen voldoen, zodat het MER een zuivere vergelijking van doelbereik en effecten kan presenteren.

Twee stappen in het ontwerpproces

Gelet op het voorgaande adviseert de Commissie om in het ontwerpproces twee stappen te onderscheiden. In de eerste stap worden gelijkwaardige alternatieven voor het primaire doel van het project, de realisatie van de PAS-herstelmaatregelen, onderzocht. Maak aan het einde van deze eerste stap een keuze voor het voorkeursalternatief.

In een tweede stap kan daarbovenop worden gekeken hoe het voorkeursalternatief kan worden geoptimaliseerd om ook een zo groot mogelijke bijdrage aan het behalen van de andere ambities te leveren. Motiveer tot welke mate van doelbereik voor deze andere ambities binnen dit project kan worden gekomen. Maak hierbij duidelijk wat de resterende opgave (het doelgat) is voor de andere ambities (zoals het realiseren van de KRW-doelstellingen).

In beide stappen moet worden onderzocht waar zich keuzes voordoen ten aanzien van middelen om de doelen te behalen. Omdat op dit moment de precieze scope van het project nog onduidelijk is, is het op voorhand niet mogelijk om mogelijke inrichtingsvarianten te benoemen. De Commissie wijst er wel op dat het kappen van bos tot de maatregelen hoort, terwijl dit – afgezien van de mogelijke positieve bijdragen aan doelbereik – ook negatieve effecten kan hebben. Het bos heeft naast natuurwaarden ook recreatieve belevingswaarde. Onderzoek daarom in het MER of er een variant bestaat om het projectdoel te bereiken, waarbij zo min mogelijk bos wordt gekapt.

3.3 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten.

Beschrijf de toestand en het functioneren van het (grond-)watersysteem, zodat duidelijk is hoe het water in en door het gebied stroomt, waar welke waterpeilregimes voorkomen en welke kwaliteit het (grond- en oppervlakte)water heeft. Besteed hierbij expliciet aandacht aan de herkomst en samenstelling van ondiepe en diepe kwel en de relatie met het diepere grondwatersysteem.

Besteed ook aandacht aan de huidige situatie en trends in de ontwikkeling van habitats in het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & Plateaux.

Geef daarnaast een beschrijving van het huidige grondgebruik in het plan- en studiegebied, met het oog op mogelijke gevolgen van het project voor verschillende gebruiksfuncties, zoals woningen, recreatie en de landbouw.

Klimaatverandering

Ga ook in op de gevolgen van de klimaatverandering.¹¹ De verwachting bestaat dat Nederland in de toekomst te maken krijgt met zowel heviger neerslag als langdurige perioden met droogte. Ook kan de temperatuur van oppervlakte- en grondwater geleidelijk stijgen. Ga in het MER in op de risico's van deze en andere veranderingen in het watersysteem, omdat dit bepalend kan zijn voor het beoogde doelbereik.

Op blz. 27 van de NRD wordt 'robuustheid plan voor klimaatverandering' ook als beoordelingscriterium genoemd. Leg in het MER bij dit criterium een verband met de doelen van het project.

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Maak bij de beoordeling van de varianten onderscheid tussen doelrealisatie (oplossend vermogen van de varianten) en milieueffecten (effecten van de varianten op de omgeving). Vergelijk daartoe varianten onderling, en met de referentiesituatie.

Het detailniveau van de milieueffectschattingen moet zodanig zijn dat keuzes tussen varianten en daaruit af te leiden conclusies, bijvoorbeeld ten aanzien van doelbereik of het kunnen voldoen aan wettelijke eisen, afdoende kunnen worden onderbouwd. Geef aan welke aannames zijn gedaan bij de effectbepaling, welke onzekerheden in de effectbepaling een rol spelen, hoe groot deze onzekerheden bij benadering zijn, en in welke mate terugvalopties (maatregelen 'achter de hand') beschikbaar zijn, mochten de effecten na realisatie ongunstiger zijn dan waar van tevoren van uitgegaan is.

In hoofdstuk 5 van de NRD wordt ingegaan op de milieueffecten die zullen worden onderzocht. Houd daarnaast in algemene zin rekening met de volgende aandachtspunten:

- Maak een duidelijk onderscheid tussen de effecten in de realisatiefase (aanleg/inrichting) en de eindsituatie (beheer, onderhoud en gebruik).
- Motiveer voor de verschillende thema's de omvang van het gehanteerde studiegebied.
- Besteed aandacht aan cumulatie van effecten.
- Onderbouw indien aan de orde de keuze van rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de effecten van het voornemen worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling.
- Laat zien op welke criteria de gepresenteerde effecten onzeker zijn. Benoem die onzekerheden in termen van bandbreedtes en geef aan of die onzekerheden door middel van monitoring en daarop gebaseerde maatregelen achter de hand kunnen worden beheerst.
- Geef aan welke mitigerende maatregelen mogelijk en noodzakelijk zijn, in welke mate hierbij de effecten verminderd worden en in hoeverre dit gevolgen heeft voor het doelbereik.

¹¹ Voor de beschrijving van de gevolgen vanwege klimaatverandering kan worden uitgegaan van de bandbreedte in de klimaatscenario's van het KNMI.

4.2 Bodem en water

De met het voornemen beoogde maatregelen richten zich vooral op het veranderen van de kwantiteit en de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, om zo betere condities te creëren voor de natuur. Het gevolg kan zijn dat andere functies van dit streven nadeel ondervinden. Breng daarom de effecten op grondwater, zoals veranderingen in grondwaterstanden, kwel en wegzijging, kwantitatief in beeld. Dit is de basis voor de afweging tussen doelbereik en effecten tijdens het planproces en bij de besluitvorming.

Ga ook in op de afspraken die met België zijn gemaakt over de aanvoer van water in de Tongelreep (bijvoorbeeld in droge perioden), en in hoeverre deze afspraken voorwaarde zijn voor het bereiken van het gewenste doel. Besteed hierbij ook aandacht aan een mogelijke toename van sedimentatie met verontreinigd slib in landbouw- en natuurgebied door veranderende inundatiefrequenties vanuit de Tongelreep, als ook aan mogelijk vrijkomende vervuilde grond als met afval gedempte oude beeklopen weer worden ontgraven.

Op blz. 30 van de NRD komt bij het thema bodem grondverzet aan de orde. Neem in het MER een globale grondbalans op.

4.3 Natuur

Beschrijf in het MER de relatie tussen de met dit voornemen beoogde veranderingen in de kwaliteit en kwantiteit van grond- en oppervlaktewater en kansen en risico's voor het halen van de Natura 2000-instandhoudingsdoelen voor Leenderbos, Grootte Heide & Plateaux. Naast deze beoordeling op doelbereik zal het MER ook de effecten op bestaande natuurwaarden moeten beschrijven. Beschrijf de natuurwaarden in het studiegebied en de daarvoor bepalende abiotische factoren, met name die ten aanzien van grond- en oppervlaktewater. Geef in het MER aan welke habitats en populaties van soorten aanwezig zijn in het studiegebied. Ga daarna in op de potentiële ingreep-effectrelaties tussen de voorgenomen activiteit en de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden.

4.3.1 Natuurnetwerk Brabant (NNB)

Beschrijf voor het NNB-gebied de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek – ook ten behoeve van het doelbereik – welke gevolgen het voornemen voor deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Ga daarbij met name in op de gevolgen van het voornemen voor de gebiedsdelen binnen het NNB met de status 'Natte Natuurparel'. Geef in het geval van negatieve effecten op het NNB aan of het voornemen past binnen het vigerende beschermingsregime voor deze gebieden zoals opgenomen in de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant. Neem daartoe een aanzet voor een (EHS-)toets op in het MER. Houd daarbij ook rekening met de planologische bescherming in de verordening voor nog niet gerealiseerde delen van het NNB en met attentiegebieden NNB (veelal gebieden met landbouwfunctie).

4.3.2 Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Wet natuurbescherming beschermde soorten in het studiegebied voorkomen. Beoordeel of het voornemen kan leiden tot overtreding van de algemene verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming, en of eventuele overtreding afbreuk kan doen aan de regionale of landelijke gunstige staat van instandhouding. Breng indien relevant mitigerende of compenserende maatregelen in beeld.

Geef aan of het voornemen uitgevoerd kan worden in overeenstemming met hoofdstuk 3 (“Soorten”) van de Wet natuurbescherming.

4.4 Leefomgeving

Geef aan in hoeverre een hoger waterpeil in de natuurgebieden aanleiding geeft tot hogere peilen in de directe omgeving, en welke gevolgen dit heeft voor daar aanwezige functies. Beschrijf in dat geval mogelijke mitigerende maatregelen. Onderbouw in het MER de effectiviteit van deze maatregelen en maak aannemelijk dat de omgeving, zoals het gehucht Bruggerhuizen, na mitigatie geen effecten ondervindt van het hogere waterpeil in de natuurgebieden.

Besteed ook aandacht aan mogelijke overlast van muggen als gevolg van een hoger waterpeil.

4.5 Landschap en cultuurhistorie

De NRD geeft als uitgangspunt aan dat cultuurhistorische, aardkundige, landschappelijke en recreatieve waarden zo optimaal mogelijk dienen te worden behouden en versterkt.¹² Om hieraan invulling te kunnen geven, adviseert de Commissie om aan de hand van bestaande beleidskaders in het MER een visie op het landschap in het studiegebied te ontwikkelen. Ga daarbij ook in op de bijzondere waarde van het visvijvercomplex. Baseer de (effect)beschrijving van de milieuaspecten landschap, cultuurhistorie en archeologie op deze visie. Aan de hand van de visie is het bovendien om kansen te bepalen en te benutten voor versterking van de ruimtelijke kwaliteit en de beleving van het landschap, en om zo nodig mitigerende maatregelen voor te stellen.

5 Leemten in kennis, monitoring en maatregelen achter de hand

Bij de vergelijking van de varianten en de toetsing van de varianten aan (project-)doelen en instandhoudingsdoelstellingen is het van belang om expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.¹³

¹² Zie de NRD, blz. 5.

¹³ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden

Maak in het MER duidelijk:

- welke indicatoren identificeren of het doel van het project in zicht is. Gebruik dezelfde uitgangspunten voor het MER als voor de monitoring van de natuurwaarden, waardoor de informatie uit het MER kan worden gebruikt als basis voor de monitoring,
- op welke wijze en wanneer na realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden, bijvoorbeeld via een oplevertoets, en
- welke maatregelen ‘achter de hand’ beschikbaar zijn als (project-)doelen en de instandhoudingsdoelstellingen in de praktijk niet gehaald worden.

6 Overige aspecten

Voor de onderdelen ‘vergelijking van alternatieven’ en ‘samenvatting van het MER’ heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Jan Bakker

drs. Gert Dekker

mr.drs. Gijs Hoevenaars (secretaris)

mr. Tom Smit (voorzitter)

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Provinciaal inpassingsplan en projectplan Waterwet.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteiten D3.2 (aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter bespreking van overstromingen), D9 (landinrichtingsproject) en C/D16.1 (winning van delfstoffen). Daarom wordt een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluiten

Provincie Noord-Brabant en waterschap De Dommel.

Initiatiefnemer besluiten

Provincie Noord-Brabant en waterschap De Dommel.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Provincie Noord-Brabant en waterschap De Dommel.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 30 april 2019 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3380](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

